

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ**Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ
ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ**

Ταχ. Δ/ση : Πατησίων 12, ΤΚ.10677, Αθήνα
Τηλ. : 210 52 91 778, 785, 800
E-MAIL : anagkastika@keao.gov.gr
Πληροφορίες : Σώχου Αναστασία
Τσιπολίτης Βασίλειος

Αθήνα, 27 Δεκεμβρίου 2022

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 43**ΒΑΘΜΟΣ
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ:**

ΕΞΑΙΡ. ΕΠΕΙΓΟΝ

ΒΑΘΜΟΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ:

ΑΔΙΑΒΑΘΜΗΤΟ

Αρ. Πρωτ.: 615828/Σ.761/29-12-22

ΠΡΟΣ:

1. Περιφερειακές Διευθύνσεις ΚΕΑΟ
2. Αποκεντρωμένα Τμήματα ΚΕΑΟ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. Πίνακας Διανομής Α'

Θέμα: Κοινοποίηση των διατάξεων του άρθρου 6 του ν. 4997/2022 «Εξορθολογισμός ασφαλιστικής και συνταξιοδοτικής νομοθεσίας, ενίσχυση ευάλωτων κοινωνικών ομάδων και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 219) περί παραγραφής των αξιώσεων του e-Ε.Φ.Κ.Α. από μη καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές και συγκεντρωτική καταγραφή των διατάξεων περί διακοπής και αναστολής παραγραφής.»

Με την παρούσα εγκύκλιο κοινοποιούνται οι διατάξεις του **άρθρου 6** του **ν. 4997/2022 «Εξορθολογισμός ασφαλιστικής και συνταξιοδοτικής νομοθεσίας, ενίσχυση ευάλωτων κοινωνικών ομάδων και άλλες διατάξεις.» (ΦΕΚ Α' 219)** με τις οποίες τροποποιήθηκε το άρθρο 95 του ν.4387/2016 περί παραγραφής των αξιώσεων του e-Ε.Φ.Κ.Α. από μη καταβληθείσες εισφορές και επιχειρείται η συγκεντρωτική καταγραφή και συστηματική παρουσίαση των διατάξεων που διέπουν την παραγραφή απαιτήσεων του e-Ε.Φ.Κ.Α., εστιάζοντας κυρίως στις διατάξεις που θεσπίζουν λόγους αναστολής και διακοπής της παραγραφής των ανωτέρω απαιτήσεων.

A. ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

- **Παραγραφή** είναι ο θεσμός του δικαίου, εξαιτίας του οποίου μία αξίωση αδρανοποιείται, επειδή ο δικαιούχος της παρέλειψε να την ασκήσει εντός ορισμένου χρονικού διαστήματος που προβλέπεται στο νόμο. Με τη συμπλήρωση του χρόνου της παραγραφής η αξίωση δεν αποσβήνεται, αλλά εξακολουθεί να υπάρχει ως φυσική ή ατελής ενοχή (ΑΠ 148/2017).

- **Αναστολή παραγραφής** είναι ο μη υπολογισμός στον χρόνο της παραγραφής ορισμένου χρονικού διαστήματος κατά το οποίο διαρκεί ο λόγος της αναστολής. Η παραγραφή συνεχίζεται μετά την παύση της αναστολής. Συνεπώς, το ανασταλτικό γεγονός σταματά το χρόνο παραγραφής από την εμφάνιση του, μετά τη λήξη όμως αυτού ο χρόνος παραγραφής συνεχίζεται από το σημείο που είχε σταματήσει.
- **Διακοπή παραγραφής** είναι η ματαίωση του χρόνου της παραγραφής που διανύθηκε πριν λάβει χώρα ο λόγος της διακοπής. Από την περάτωση της διακοπής αρχίζει νέος χρόνος παραγραφής (**ΑΚ 270**).

B. ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 ΤΟΥ Ν. 4997/2022

Με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του ν. 4997/2022 τροποποιούνται οι διατάξεις του άρθρου 95 του ν.4387/2016, αναδρομικά από τότε που ίσχυσαν αρχικά, δηλαδή από 12/5/2016, και το άρθρο 95 αναμορφώνεται εκ νέου ως εξής:

«Άρθρο 95. Παραγραφή αξιώσεων Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, η αξίωση του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.) και των φορέων που εντάσσονται σε αυτόν για την είσπραξη απαιτήσεων από μη καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές και των πάσης φύσεως προσθέτων τελών, τόκων, προσαυξήσεων, προστίμων και επιβαρύνσεων, καθώς και των λοιπών ποσών που συνεισπράττονται με αυτές, υπόκειται σε δεκαετή παραγραφή που αρχίζει από την πρώτη μέρα του επόμενου έτους εκείνου εντός του οποίου παρασχέθηκε η ασφαλιστέα εργασία ή υπηρεσία, ανεξαρτήτως του χρόνου κατά τον οποίο οι απαιτήσεις αυτές βεβαιώθηκαν. Η παραγραφή διακόπτεται στις περιπτώσεις της παρ. 1 του άρθρου 138 του ν. 4270/2014 (Α' 143), περί του καθορισμού των περιπτώσεων διακοπής της παραγραφής των χρηματικών απαιτήσεων του Δημοσίου, καθώς και με την κοινοποίηση πράξης βεβαίωσης, εν ευρεία ή εν στενή εννοία, προς τον υπόχρεο.

2. Για απαιτήσεις που προέρχονται από ασφαλιστέα εργασία ή υπηρεσία που παρασχέθηκε μετά από την 1η.1.2026 η παραγραφή της παρ. 1 ορίζεται πενταετής.

3. Απαίτηση, η οποία σύμφωνα με το παρόν έχει υποπέσει σε παραγραφή, δεν λαμβάνεται υπόψη κατά την έκδοση αποδεικτικού ασφαλιστικής ενημερότητας ή βεβαίωσης οφειλής που επέχει θέση ασφαλιστικής ενημερότητας.».

Επίσης, με τις διατάξεις των παραγράφων 2-5 του άρθρου 6 του ν. 4997/2022 προβλέπονται επιπρόσθετα τα εξής:

«2. Η παρ. 1 δεν επηρεάζει αξιώσεις που είχαν παραγραφεί πριν από την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016.

3. Οφειλές για τις οποίες παρήλθε ο χρόνος παραγραφής της παρ. 1 του άρθρου 95 του ν. 4387/2016, όπως διαμορφώνεται με την παρ. 1 του παρόντος, χωρίς να έχει μεσολαβήσει γεγονός που διακόπτει την παραγραφή, θεωρούνται παραγεγραμμένες, ακόμη και αν έχει κοινοποιηθεί ατομική ειδοποίηση ή έχει γίνει καταβολή έναντι της βεβαιωθείσας οφειλής ή η οφειλή έχει υπαχθεί σε ρύθμιση μετά το πέρας του χρόνου παραγραφής. Χρηματικά ποσά που έχουν καταβληθεί για την εξόφληση οφειλών που έχουν παραγραφεί, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο, δεν αναζητούνται.

4. Έλεγχοι εργοδοτών που διενεργούνται κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος ή που θα διενεργηθούν προς διερεύνηση καταγγελίας που έχει υποβληθεί μέχρι την 30ή.6.2022 και καλύπτουν περιόδους μισθωτής απασχόλησης από 1ης.1.2006 έως και τις 31.12.2011 ολοκληρώνονται χωρίς βεβαίωση απαιτήσεων εις βάρος του εργοδότη. Από τα ευρήματα των ελέγχων του πρώτου εδαφίου ως προς τα πραγματικά στοιχεία ασφάλισης ενημερώνεται η ασφαλιστική ιστορία των ασφαλισμένων μισθωτών.

5. Μη μισθωτοί ασφαλισμένοι, οι απαιτήσεις κατά των οποίων από μη καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές έχουν υποπέσει σε παραγραφή σύμφωνα με το άρθρο 95 του ν. 4387/2016, όπως διαμορφώνεται με τον παρόντα νόμο, δικαιούνται, μετά από αίτησή τους, η οποία υποβάλλεται ταυτόχρονα με την αίτηση συνταξιοδότησης, να ζητήσουν τον συνυπολογισμό, τόσο για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού τους δικαιώματος όσο και για την προσαύξηση του ποσού της σύνταξής τους, του συνόλου ή μέρους του ασφαλιστικού χρόνου, για τον οποίο οι αξιώσεις του ε-Ε.Φ.Κ.Α. και των φορέων που εντάσσονται σε αυτόν για την είσπραξη απαιτήσεων από μη καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές έχουν παραγραφεί. Στην περίπτωση του πρώτου εδαφίου, οι αιτούντες οφείλουν να καταβάλουν για τον ασφαλιστικό χρόνο, για τον οποίο αιτούνται να εξαιρεθεί από την παραγραφή, το σύνολο των οφειλομένων ασφαλιστικών εισφορών και των πάσης φύσεως προσθέτων τελών, τόκων, προσαυξήσεων, προστίμων και επιβαρύνσεων, καθώς και των λοιπών ποσών που συνεισπράττονται με αυτές. Για την έναρξη καταβολής της σύνταξης εφαρμόζεται το άρθρο 61 του ν. 3863/2010 (Α' 115), περί της έναρξης καταβολής σύνταξης σε οφειλέτη. Η παρούσα εφαρμόζεται και επί διαδοχικής ασφάλισης, ακόμα και αν ο τελευταίος ασφαλιστικός φορέας, ο οποίος απονέμει τη σύνταξη, είναι φορέας ασφάλισης μισθωτών.»

Συναφής είναι και η εξουσιοδοτική διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 82 του ν. 4997/2022, σύμφωνα με την οποία:

« 1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης ορίζονται τρόποι κοινοποίησης στους υπόχρεους των πράξεων βεβαίωσης, των ατομικών ειδοποιήσεων οφειλών και κάθε άλλου εγγράφου σχετικού με τις οφειλές

***ασφαλισμένων προς τον Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ε-Ε.Φ.Κ.Α.)
πέραν αυτών που ισχύουν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος. »***

Με τις προαναφερόμενες διατάξεις επήλθαν σημαντικές αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο περί παραγραφής, οι οποίες αναλύονται ειδικότερα στη συνέχεια, και επιγραμματικά είναι οι εξής:

- **Μειώθηκε ο χρόνος παραγραφής από 20 έτη σε 10 έτη** με περαιτέρω μείωση από 1.1.2026 σε 5 έτη. Η ισχύς του νέου δεκαετή χρόνου παραγραφής ανατρέχει στην ημερομηνία έναρξης ισχύος του ν. 4387/2016, δηλαδή στις 12/5/2016 γι αυτό και προβλέπεται ότι οι αξιώσεις που είχαν παραγραφεί πριν από την ημερομηνία αυτή δεν επηρεάζονται.
- **Στο νέο δεκαετή χρόνο παραγραφής ενοποιούνται οι μέχρι τότε διακριτοί χρόνοι παραγραφής**, δηλαδή ο χρόνος παραγραφής για την βεβαίωση της οφειλής (βεβαίωση εν ευρεία έννοια) και ο χρόνος παραγραφής για την αναγκαστική είσπραξη της οφειλής, και, άρα, ο νέος δεκαετής χρόνος παραγραφής του άρθρου 95 του ν. 4387/2016, όπως το άρθρο αυτό διαμορφώθηκε με το ν. 4997/2022, είναι από 12/5/2016 ενιαίος. Κατ' επέκταση, η πρόβλεψη του άρθρου 64 του Κανονισμού Οικονομικής Οργάνωσης και Λογιστικής Λειτουργίας του ε-Ε.Φ.Κ.Α. (ΥΑ Φ./οικ. 2242224/861 - ΦΕΚ Β' 1720/2017), η οποία παρέπεμπε στις διατάξεις του άρθρου 136 (παρ. 3, περ. στ') του ν. 4270/2014 (Δημόσιο Λογιστικό) σχετικώς με τον χρόνο παραγραφής για την αναγκαστική είσπραξη οιασδήποτε απαίτησης του ε-Ε.Φ.Κ.Α., λογίζεται ότι δεν ισχύει για τις μη καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές από τότε που η πρόβλεψη αυτή ίσχυσε.
- **Εισήχθη ρητή απόκλιση από τον κανόνα του δημοσίου λογιστικού** (παρ. 1 άρθρου 136 ν. 4270/2014), ότι δεν παραγράφεται χρηματική απαίτηση του Δημοσίου, πριν βεβαιωθεί, καθώς και από τον κανόνα του Αστικού Κώδικα (άρθρο 272 ΑΚ), κατά τον οποίο η παραγραφή λαμβάνεται υπόψη μόνο κατόπιν πρότασης από τον οφειλέτη.
- Προβλέπονται ρητά οι περιπτώσεις οι οποίες επιφέρουν **διακοπή παραγραφής με παραπομπή στις διατάξεις του δημοσίου λογιστικού** αλλά και με τη ρητή αναφορά ενός πρόσθετου διακοπτικού μέσου, της κοινοποίησης της Πράξης Βεβαίωσης (εν ευρεία έννοια ή εν στενή έννοια). **Με την αναφορά αυτή η επίδοση των Πράξεων Βεβαίωσης Οφειλής και των Ταμειακών Βεβαιώσεων των οφειλών στο Κ.Ε.Α.Ο. ανάγεται σε μια σημαντική διαδικασία με πολλές συνέπειες για την προάσπιση των συμφερόντων του Φορέα αλλά και για τον καθορισμό των υποχρεώσεων του Φορέα έναντι του διοικούμενου.**

- Χορηγείται πλέον **Αποδεικτικό Ασφαλιστικής Ενημερότητας** ακόμη και εάν υπάρχουν απαιτήσεις του Φορέα οι οποίες έχουν υποπέσει σε παραγραφή.
- Προβλέπεται **δυνατότητα καταβολής παραγραφείσων ασφαλιστικών εισφορών** και των πάσης φύσεως προσθέτων τελών, τόκων, προσαυξήσεων, προστίμων και επιβαρύνσεων, καθώς και των λοιπών ποσών που συνεισπράττονται με αυτές, **προκειμένου να καλυφθεί ο αντίστοιχος χρόνος ασφάλισης.**
- Προβλέπεται η δυνατότητα νέας ρύθμισης, με κανονιστική πράξη, των κοινοποιήσεων των πράξεων που αφορούν, μεταξύ άλλων, και την εν στενή εννοία βεβαίωση της οφειλής.

I. ΧΡΟΝΟΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΣ:

Σύμφωνα με τις νέες διατάξεις του άρθρου 95, η εικοσαετής προθεσμία παραγραφής της αξίωσης του e-Ε.Φ.Κ.Α. για την είσπραξη μη καταβληθεισών εισφορών καταργείται αναδρομικά από τότε που ίσχυσε και ορίζεται νέος χρόνος παραγραφής ως εξής:

- **Σε δεκαετή παραγραφή** υπόκεινται οι απαιτήσεις του e-Ε.Φ.Κ.Α. από μη καταβληθείσες εισφορές χρονικής περιόδου ασφάλισης **έως 31/12/2025.**

Παράδειγμα: Η αξίωση του e-Ε.Φ.Κ.Α. για την είσπραξη οφειλής από μη καταβληθείσες εισφορές:

- μηνών έως και 12/2005 παραγράφηκε την 01/01/2016, εάν δεν είχε ήδη παραγραφεί έως τότε με βάση τους χρόνους παραγραφής που ίσχυσαν πριν από την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016,
- μηνών από 01/2006 έως και 12/2006 παραγράφηκε την 01/01/2017,
- μηνών από 01/2007 έως και 12/2007 παραγράφηκε την 01/01/2018,
- μηνών από 01/2008 έως και 12/2008 παραγράφηκε την 01/01/2019,
- μηνών από 01/2009 έως και 12/2009 παραγράφηκε την 01/01/2020,
- μηνών από 01/2010 έως και 12/2010 παραγράφηκε την 01/01/2021,
- μηνών από 01/2011 έως και 12/2011 παραγράφηκε την 01/01/2022,
- μηνών από 01/2012 έως και 12/2012 παραγράφεται την 01/01/2023,
- μηνών από 01/2013 έως και 12/2013 παραγράφεται την 01/01/2024,

- μηνών από 01/2014 έως και 12/2014 παραγράφεται την 01/01/2025,
- μηνών από 01/2015 έως και 12/2015 παραγράφεται την 01/01/2026,
- μηνών από 01/2016 έως και 12/2016 παραγράφεται την 01/01/2027,
- μηνών από 01/2017 έως και 12/2017 παραγράφεται την 01/01/2028,
- μηνών από 01/2018 έως και 12/2018 παραγράφεται την 01/01/2029,
- μηνών από 01/2019 έως και 12/2019 παραγράφεται την 01/01/2030,
- μηνών από 01/2020 έως και 12/2020 παραγράφεται την 01/01/2031,
- μηνών από 01/2021 έως και 12/2021 παραγράφεται την 01/01/2032,
- μηνών από 01/2022 έως και 12/2022 παραγράφεται την 01/01/2033,
- μηνών από 01/2023 έως και 12/2023 παραγράφεται την 01/01/2034,
- μηνών από 01/2024 έως και 12/2024 παραγράφεται την 01/01/2035 και
- μηνών από 01/2025 έως και 12/2025 παραγράφεται την 01/01/2036.

- Σε **πενταετή παραγραφή** υπόκεινται οι απαιτήσεις του e-Ε.Φ.Κ.Α. από μη **καταβληθείσες** εισφορές χρονικής περιόδου ασφάλισης **από 01/01/2026** και μεταγενέστερα.

Παράδειγμα: Η αξίωση του e-Ε.Φ.Κ.Α. για την είσπραξη οφειλής από μη καταβληθείσες εισφορές π.χ. μηνών από 01/2026 έως και 12/2026 παραγράφεται την 01/01/2032, μηνών από 01/2027 έως και 12/2027 παραγράφεται την 01/01/2033, κ.ο.κ.

Στην προαναφερόμενη μείωση της προθεσμίας παραγραφής συνέβαλε καταλυτικά η υπ' αρ. 1833/2021 Απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, με την οποία κρίθηκαν αντισυνταγματικές οι αρχικές διατάξεις του άρθρου 95, διότι παραβίαζαν τις αρχές της αναλογικότητας και της ασφάλειας δικαίου (βλ. αναλυτική παρουσίαση του περιεχομένου της απόφασης στο Παράρτημα της Εγκυκλίου).

Ο νέος χρόνος παραγραφής:

- είναι **ενιαίος**, υπό την έννοια ότι δεν υπάρχει διάκριση μεταξύ της αποσβεστικής προθεσμίας του δικαιώματος του e-Ε.Φ.Κ.Α. για καταλογισμό της οφειλής (βεβαίωση υπό ευρεία έννοια) και της παραγραφής του δικαιώματος για είσπραξη της οφειλής (που εκκινεί από τη βεβαίωση

της οφειλής εν στενή εννοία), αλλά τίθεται κατά τρόπο ενιαίο, ώστε να καλύπτει τόσο τη βεβαίωση, όσο και την είσπραξη της οφειλής

- **αρχίζει** από την πρώτη μέρα του επόμενου έτους εντός του οποίου παρασχέθηκε η ασφαλιστέα εργασία ή υπηρεσία **και δεν εκκινεί από τη βεβαίωση της οφειλής, κατά ρητή παρέκκλιση από την παρ. 1 του άρθρου 136 του ν. 4270/2014**
- ο δεκαετής χρόνος παραγραφής ισχύει **αναδρομικά** από τότε που ίσχυσε αρχικά ο ν.4387/2016, δηλαδή **από 12/5/2016**, επομένως τυχόν καταλογιστικές πράξεις, οι οποίες εκδόθηκαν από τις 12/5/2016 και μεταγενέστερα για εισφορές χρονικών περιόδων ασφάλισης πέραν της προηγούμενης δεκαετίας, δηλαδή **πριν από την 01/01/2006 για καταλογιστικές πράξεις εκδοθείσες από τις 12/5/2016 και μεταγενέστερα, πριν από την 01/01/2007 για καταλογιστικές πράξεις εκδοθείσες από 01/01/2017 και μεταγενέστερα, πριν από την 01/01/2008 για καταλογιστικές πράξεις εκδοθείσες από 01/01/2018 και μεταγενέστερα κ.ο.κ.**, είναι ακυρώσιμες, διότι η απαίτηση του e-Ε.Φ.Κ.Α. για την είσπραξή τους είχε ήδη παραγραφεί κατά τον χρόνο έκδοσης της καταλογιστικής πράξης.

Επιπρόσθετα, με την παράγραφο 3 του άρθρου 6 του ν. 4997/2022 προβλέπεται ότι τυχόν διακοπτικά γεγονότα (όπως κοινοποίηση ατομικής ειδοποίησης, καταβολή έναντι της οφειλής, ρύθμιση) τα οποία έλαβαν χώρα μετά την συμπλήρωση του χρόνου της 10ετούς παραγραφής, **δεν λειτουργούν ως διακοπτικά γεγονότα** υπό την έννοια ότι **δεν αναβιώνουν την παραγραφείσα αξίωση**, καθώς και ότι τυχόν **χρηματικά ποσά τα οποία έχουν καταβληθεί για την εξόφληση παραγεγραμμένων οφειλών δεν αναζητούνται.**

Παράδειγμα: Στις 20/5/2016 συντάχθηκε καταλογιστική πράξη (ΠΒΟ) κατά ασφαλισμένου για την μη καταβολή εισφορών χρονικής περιόδου μηνών από 12/2005 έως και 1/2006, στις 20/12/2016 κοινοποιήθηκε στον ασφαλισμένο η ΠΒΟ και στις 10/01/2017 η οφειλή εξοφλήθηκε από αυτόν. Η απαίτηση του e-Ε.Φ.Κ.Α. τότε παραγράφηκε / παραγράφεται; Η κοινοποίηση της ΠΒΟ λειτούργησε ως διακοπτικό γεγονός και για ποιες χρονικές περιόδους; Το ποσό που καταβλήθηκε μπορεί να αναζητηθεί;

Η απαίτηση του e-Ε.Φ.Κ.Α. για την είσπραξη των μη καταβληθεισών εισφορών μηνός **12/2005** καθίσταται με το νέο άρθρο 95 παραγεγραμμένη την ημέρα του καταλογισμού (20/5/2016) και συγκεκριμένα παραγράφεται από την 1/1/2016, διότι, με βάση την αναδρομική ισχύ του νέου άρθρου 95, η δεκαετής προθεσμία παραγραφής εκκίνησε την 01/01/2006 και έληξε την 31/12/2015. Η απαίτηση του e-Ε.Φ.Κ.Α. για την είσπραξη των μη καταβληθεισών εισφορών για τον **1/2006** δεν ήταν παραγεγραμμένη την ημέρα του καταλογισμού ούτε καθίσταται παραγεγραμμένη με το νέο άρθρο 95, διότι η δεκαετής

προθεσμία παραγραφής εκκίνησε την 01/01/2007 και έληγε μετά τον καταλογισμό και συγκεκριμένα την 31/12/2016.

Η κοινοποίηση στις 20/12/2016 της ΠΒΟ όπως περιγράφεται στη συνέχεια διακόπτει την παραγραφή, αλλά στην προκειμένη περίπτωση δεν λειτούργησε ως διακοπτικό γεγονός για την απαίτηση μηνός 12/2005 εφόσον αυτή είχε ήδη παραγραφεί από την 1/1/2016. Λειτούργησε ωστόσο ως διακοπτικό γεγονός για την απαίτηση μηνός 1/2016, ανανεώνοντας την προθεσμία παραγραφής για άλλη μία δεκαετία η οποία εκκίνησε από την κοινοποίηση της ΠΒΟ, με αποτέλεσμα η απαίτηση μηνός 1/2016 θα παραγραφόταν 20/12/2026 αν δεν είχε εξοφληθεί από τον οφειλέτη στις 10/01/2017. Αν μέχρι τις 31/12/2016 δεν είχε κοινοποιηθεί η ΠΒΟ στον ασφαλισμένο (και δεν είχε συντελεστεί κανένα άλλο διακοπτικό ή ανασταλτικό γεγονός) τότε την 1/1/2017 η απαίτηση του e-Ε.Φ.Κ.Α. θα είχε παραγραφεί και για τον μήνα 1/2006, παρόλο που καταλογίστηκε εντός της προθεσμίας της δεκαετούς παραγραφής.

Το ποσό που καταβλήθηκε από τον ασφαλισμένο για την εξόφληση της οφειλής κατά το μέρος που αφορούσε στην παραγεγραμμένη απαίτηση μηνός 12/2005 δεν μπορεί να αναζητηθεί από αυτόν έστω και αν εξόφλησε παραγεγραμμένη οφειλή.

Ο νέος χρόνος παραγραφής των απαιτήσεων του e-Ε.Φ.Κ.Α. όπως ορίζεται από τις κοινοποιούμενες διατάξεις δεν αφορά τις ακόλουθες περιπτώσεις:

- **Απαιτήσεις κατά του Ελληνικού Δημόσιου:** Με τις κοινοποιούμενες διατάξεις δεν ρυθμίζεται σχετικά η παραγραφή των απαιτήσεων του e-Ε.Φ.Κ.Α. κατά του Ελληνικού Δημοσίου και για το λόγο αυτό εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 140 του ν. 4270/2014 (δημόσιο λογιστικό), σύμφωνα με τις οποίες οποιαδήποτε απαίτηση κατά του Δημοσίου παραγράφεται μετά την παρέλευση **πενταετίας**, εφόσον από άλλη γενική ή ειδική διάταξη δεν ορίζεται βραχύτερος χρόνος παραγραφής αυτής. Ως εκ τούτου, το δικαίωμα του e-Ε.Φ.Κ.Α. για την βεβαίωση εν ευρεία έννοια χρηματικών απαιτήσεων κατά του Ελληνικού Δημοσίου παραγράφεται μετά πενταετία, η οποία αρχίζει από την πρώτη ημέρα του επόμενου έτους από εκείνο εντός του οποίου παρασχέθηκε η εργασία. Αντίστοιχα το δικαίωμα του e-Ε.Φ.Κ.Α. για την είσπραξη απαιτήσεων κατά του Ελληνικού Δημοσίου παραγράφεται μετά πενταετία από τη λήξη του οικονομικού έτους, εντός του οποίου βεβαιώθηκε η απαίτηση ταμειακά (υπό στενή έννοια).
- **Απαιτήσεις κατά των ΟΤΑ:** Με αντίστοιχο τρόπο με εκείνο του Ελληνικού Δημοσίου ρυθμίζεται και το ζήτημα της παραγραφής των απαιτήσεων του e-Ε.Φ.Κ.Α. κατά των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, διότι σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 276 του ν. 3463/2006 «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων» προβλέπεται

ότι «Για την παραγραφή των αξιώσεων κατά των Ο.Τ.Α. εφαρμόζονται οι διατάξεις που δέπουν την παραγραφή των αξιώσεων κατά του Δημοσίου. Κάθε άλλη διάταξη που ορίζει μεγαλύτερο χρόνο παραγραφής των αξιώσεων κατά των Ο.Τ.Α. καταργείται».

- Απαιτήσεις κατά των ΝΠΔΔ:** Με αντίστοιχο τρόπο με εκείνο του Ελληνικού Δημοσίου ρυθμίζεται και το ζήτημα της παραγραφής των απαιτήσεων του e-Ε.Φ.Κ.Α. κατά των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, διότι σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 48 του ν.δ. 496/1974 «Περί Λογιστικού των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου» προβλέπεται ότι «*Ο χρόνος παραγραφής των χρηματικών αξιώσεων κατά του ν.π.δ.δ. είναι πέντε ετών, εφ' όσον δεν ορίζεται άλλως υπό του παρόντος.*».
- Απαιτήσεις από αχρεωστήτως καταβληθείσες παροχές και συντάξεις.** Το δικαίωμα του e-Ε.Φ.Κ.Α. για την βεβαίωση εν ευρεία έννοια χρηματικών απαιτήσεων από **αχρεωστήτως καταβληθείσες παροχές και συντάξεις** (ΑΧΡΠ και ΑΧΡΣ) δεν επηρεάζεται από τις κοινοποιούμενες διατάξεις, αλλά υπόκειται σε **εικοσαετή παραγραφή** η οποία εκκινά από την τελευταία καταβληθείσα παροχή-σύνταξη, σύμφωνα με τις διατάξεις της περ. 2 της ΥΠΟΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ 6, της ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ ΙΑ του άρθρου πρώτου, του ν. 4093/2012 (**βλ. σχετ. Εγκ. 80/2012 τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ**). Αντίστοιχα, το δικαίωμα του e-Ε.Φ.Κ.Α. για την είσπραξη των οφειλόμενων ποσών από ΑΧΡΠ και ΑΧΡΣ, δεν επηρεάζεται από τις κοινοποιούμενες διατάξεις, αλλά υπόκειται σε **δεκαετή παραγραφή** η οποία εκκινά από την λήξη του οικονομικού έτους εντός του οποίου βεβαιώθηκε η απαίτηση ταμειακά (υπό στενή έννοια), σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 27 του α.ν. 1846/1951, όπως ισχύουν μετά την αντικατάστασή τους από τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 15 του ν. 2972/2001 (ΦΕΚ Α' 291/2001).
- Έξοδα Διοικητικής Εκτέλεσης.** Το δικαίωμα του e-Ε.Φ.Κ.Α. για την είσπραξη των καταβληθέντων από τον Φορέα προς τους δικαστικές επιμελητές αμοιβών και δικαιωμάτων και λοιπών εξόδων διοικητικής εκτέλεσης για τις πραγματοποιηθείσες εργασίες τους κατά την διενέργεια πράξεων διοικητικής εκτέλεσης δεν επηρεάζεται από τις κοινοποιούμενες διατάξεις, αλλά υπόκειται σε **δεκαετή παραγραφή** η οποία εκκινά από την λήξη του οικονομικού έτους εντός του οποίου βεβαιώθηκε η απαίτηση ταμειακά (υπό στενή έννοια), σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 27 του α.ν. 1846/1951, όπως ισχύουν μετά την αντικατάστασή τους από τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 15 του ν. 2972/2001 (ΦΕΚ Α' 291/2001).
- Λοιποί καταλογισμοί (πλην ασφαλιστικών εισφορών).** Το δικαίωμα του e-Ε.Φ.Κ.Α. για την είσπραξη κάθε είδους άλλης χρηματικής απαίτησης η οποία προέρχεται από λοιπούς καταλογισμούς που δεν αφορούν ασφαλιστικές εισφορές ή συνεισπραττόμενα με αυτές ποσά, όπως π.χ. καταλογισμούς από αποζημίωση τροχαίου ατυχήματος, από

υπεξαίρεση, από μη καταβληθέντα μισθώματα, από δικαστική δαπάνη κλπ δεν επηρεάζεται από τις κοινοποιούμενες διατάξεις, αλλά υπόκεινται, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 136 του ν.4270/2014 περί δημοσίου λογιστικού σχεδίου, σε **εικοσαετή** παραγραφή, η οποία εκκινά από την λήξη του έτους εντός του οποίου βεβαιώθηκε ταμειακά (υπό στενή έννοια) η απαίτηση.

II. ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΟ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΟΤΗΤΑΣ

Σύμφωνα με τις διατάξεις της **παραγράφου 3** του νέου άρθρου 95 προβλέπεται ρητά πλέον ότι:

«3. Απαίτηση, η οποία σύμφωνα με το παρόν έχει υποπέσει σε παραγραφή, δεν λαμβάνεται υπόψη κατά την έκδοση αποδεικτικού ασφαλιστικής ενημερότητας ή βεβαίωσης οφειλής που επέχει θέση ασφαλιστικής ενημερότητας.»

Με βάση την παραπάνω διάταξη, η αρμόδια υπηρεσία του e-ΕΦΚΑ ή του ΚΕΑΟ που εξετάζει αίτημα χορήγησης ασφαλιστικής ενημερότητας ελέγχει την ύπαρξη οφειλών που δεν έχουν υποπέσει σε παραγραφή και αγνοεί όσες έχουν υποπέσει σε παραγραφή. Η παραπάνω διάταξη ορίζει ρητώς ότι δεν λαμβάνονται υπόψη οφειλές που «σύμφωνα με το παρόν έχουν υποπέσει σε παραγραφή», επομένως δεν προϋποθέτει στάδιο δικαστικής ή διοικητικής προσβολής της παραγραφής από τον ασφαλισμένο, καθώς δεν προβλέπεται κάτι τέτοιο στο άρθρο 95 του ν. 4387/2016, όπως αυτό διαμορφώνεται με την παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 4997/2022. Αντιθέτως, με την παρ. 5 του άρθρου 6 του ν. 4997/2022, προβλέπεται η δυνατότητα του διοικουμένου να ζητήσει την καταβολή παραγεγραμμένων εισφορών (με τις προσαυξήσεις, πρόστιμα, συνεισπραττόμενες εισφορές κ.λπ.), προκειμένου να προσμετρηθούν αυτές στον αντίστοιχο ασφαλιστικό χρόνο.

III. ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΕΝΤΟΣ ΧΡΟΝΟΥ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΜΗ ΜΙΣΘΩΤΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ

Σύμφωνα με τις διατάξεις της **παραγράφου 5** του **άρθρου 6** του **ν. 4997/2022** οι μη μισθωτοί ασφαλισμένοι του e-ΕΦΚΑ μετά από αίτησή τους, η οποία υποβάλλεται ταυτόχρονα με την αίτηση συνταξιοδότησης, δύναται να προσμετρήσουν ασφαλιστικό χρόνο (συνολικά ή μέρος αυτού) του οποίου οι αντίστοιχες ασφαλιστικές εισφορές είχαν παραγραφεί, τόσο για θεμελίωση όσο και για προσαύξηση της σύνταξης.

Στις περιπτώσεις αυτές καταβάλλεται το σύνολο των ασφαλιστικών εισφορών και των πάσης φύσεως προσθέτων τελών, τόκων, προσαυξήσεων, προστίμων και επιβαρύνσεων, καθώς και των λοιπών ποσών που συνεισπράττονται με αυτές.

Για τον υπολογισμό της οφειλής, των ανωτέρω χρονικών διαστημάτων, που έχει ζητηθεί η εξαίρεση από την παραγραφή, θα καταχωρείται εκ νέου ο χρόνος ασφάλισης στο αντίστοιχο μηχανογραφικό σύστημα του π. φορέα (όπου υποστηρίζεται μηχανογραφικά).

Τέλος, επισημαίνεται ότι ο χρόνος που έχει παραγραφεί λαμβάνεται υπόψη για τον προσδιορισμό της ορθής ασφαλιστικής κατηγορίας.

Γ. ΔΙΑΚΟΠΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΣ

Στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του νέου άρθρου 95 προβλέπεται ρητά ότι οι λόγοι διακοπής παραγραφής οι οποίοι ισχύουν για τις απαιτήσεις του Δημοσίου και προβλέπονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 138 του ν. 4270/2014 (δημόσιο λογιστικό), ισχύουν και για τις απαιτήσεις του e-Ε.Φ.Κ.Α.

Συγκεκριμένα από τις εν λόγω διατάξεις προβλέπεται ότι:

«... Η παραγραφή διακόπτεται στις περιπτώσεις της παρ. 1 του άρθρου 138 του ν. 4270/2014 (Α' 143), περί του καθορισμού των περιπτώσεων διακοπής της παραγραφής των χρηματικών απαιτήσεων του Δημοσίου, καθώς και με την κοινοποίηση πράξης βεβαίωσης, εν ευρεία ή εν στενή εννοία, προς τον ασφαλισμένο.»

Ως εκ τούτου, οι λόγοι διακοπής παραγραφής των απαιτήσεων του e-Ε.Φ.Κ.Α. προβλέπονται από τις αναλογικά εφαρμοζόμενες διατάξεις του άρθρου 138 του ν. 4270/2014 (και του άρθρου 88 του προϊσχύσαντος ν. 2362/1995).

Εκτός από τις περιπτώσεις διακοπής παραγραφής του άρθρου 138 του ν. 4270/2014, εφαρμόζονται παράλληλα και οι γενικές διατάξεις περί διακοπής παραγραφής του Αστικού Κώδικα, όπως άλλωστε ορίζεται ειδικώς και στην παράγραφο 4 του άρθρου 138.

Με βάση τις εν λόγω διατάξεις οι λόγοι διακοπής παραγραφής είναι:

1. Κατάσχεση κινητής / ακίνητης περιουσίας και απαιτήσεων εις χείρας Τρίτων.

Άρθρο 138. παράγραφος 1, περίπτωση α΄:

« Η κατάσχεση περιουσιακού στοιχείου του οφειλέτη ή συνοφειλέτη ή τρίτου εγγυητή αυτών, ανεξάρτητα αν αυτή ενεργείται εις χείρας αυτών ή εις χείρας τρίτου ή αν κοινοποιήθηκε στον καθ' ου η κατάσχεση »

Λαμβάνοντας υπ' όψιν και τις ειδικότερες διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 138, η διακοπή στην περίπτωση αυτή επέρχεται ακόμα και όταν η κατάσχεση επιβάλλεται επί περιουσιακών στοιχείων συνοφειλέτη ή εγγυητή. Π.χ. η κατάσχεση ακινήτου κυριότητας ενός ομόρρυθμου εταίρου για

την αναγκαστική είσπραξη των ασφαλιστικών οφειλών της ομόρρυθμης εταιρείας προς τον e-Ε.Φ.Κ.Α. λειτουργεί ως διακοπτικό γεγονός και ως προς την ομόρρυθμη εταιρεία και ως προς τυχόν λοιπούς ομόρρυθμους εταίρους, ακόμα και αν δεν έχει κατασχεθεί περιουσιακό στοιχείο κυριότητάς τους.

2. Πλειστηριασμός με επίσηυση e-Ε.Φ.Κ.Α.

Άρθρο 138. παράγραφος 1, περίπτωση β΄:

« Η έκδοση προγράμματος πλειστηριασμού, ανεξάρτητα από την κοινοποίηση ή μη αυτού στον καθ' ου έχει εκδοθεί το πρόγραμμα. »

Η παραγραφή σ' αυτή την περίπτωση διακόπτεται με μόνη την έκδοση του προγράμματος πλειστηριασμού χωρίς να είναι απαραίτητο να γίνουν, για την επέλευση του διακοπτικού αποτελέσματος, οι αναγκαίες κοινοποιήσεις, τοιχοκολλήσεις και δημοσιεύσεις του προγράμματος οι οποίες προβλέπονται κατά ΚΕΔΕ. Ως εκ τούτου, αν κατά την ετήσια διαχείριση των παραγραφόμενων οφειλών τρέχοντος έτους διαπιστώνεται ότι για τις εν λόγω οφειλές έχει εγγραφεί στο παρελθόν κατάσχεση κινητής/ακίνητης περιουσίας του οφειλέτη ή συνοφειλέτη τότε η παραγραφή μπορεί να διακοπεί και με έκδοση προγράμματος κατά τα προεκτεθέντα.

3. Αναγγελία σε Πτώχευση

Άρθρο 138. παράγραφος 1, περίπτωση γ΄:

« Η αναγγελία προς επαλήθευση στην πτώχευση είτε του οφειλέτη είτε φυσικού ή νομικού προσώπου συνυπόχρεου με αυτόν ή για τα χρέη του οποίου ευθύνεται το πρόσωπο αυτό. Η αναγγελία στην πτώχευση επάγεται τη διακοπή, εφόσον κοινοποιείται είτε στον γραμματέα του πτωχευτικού δικαστηρίου, είτε στο σύνδικο της πτώχευσης. Ειδικά, επί των μη προνομιακών απαιτήσεων του Δημοσίου, η παραγραφή αρχίζει και πάλι έξι (6) μήνες μετά την με επιμέλεια του οφειλέτη κοινοποίηση με δικαστικό επιμελητή στον αρμόδιο προϊστάμενο Δ.Ο.Υ. ή Τελωνείου της τελεσίδικης απόφασης περί επικύρωσης του πτωχευτικού συμβιβασμού. Η ένωση των πιστωτών ή η αποκατάσταση του πτωχού, καθώς και η ανάκληση της περί κήρυξης της πτωχεύσεως δικαστικής απόφασης ή η ακύρωση ή διάρρηξη του πτωχευτικού συμβιβασμού δεν επάγονται έναρξη εκ νέου της διακοπείσας με την αναγγελία παραγραφής. »

Η δυνατότητα διακοπής της παραγραφής με αναγγελία σε πτώχευση προβλέπεται, όπως αναφέρεται στη συνέχεια, και από τις διατάξεις του άρθρου 264 του Αστικού Κώδικα. Ειδικότερα, στο άρθρο 266 του ΑΚ, προβλέπεται ότι η παραγραφή που διακόπηκε με αναγγελία σε πτώχευση αρχίζει πάλι αφότου η πτώχευση περατώθηκε ή, αν επακολούθησαν αντιρρήσεις κατά της απαίτησης, από την τελευταία διαδικαστική πράξη των διαδικών ή του δικαστηρίου. Δηλαδή,

η διακοπή παραγραφής, η οποία αρχίζει με την ως άνω αναγγελία συνεχίζεται και στα ακόλουθα στάδια της πτώχευσης:

- επί ένωσης πιστωτών
- επί αποκατάστασης του πτωχού
- επί ανάκλησης της περί κήρυξης της πτώχευσης απόφασης
- επί ακύρωσης του πτωχευτικού συμβιβασμού
- επί διάρρηξης πτωχευτικού συμβιβασμού

Από τα παραπάνω είναι σαφές ότι η παραγραφή που έχει διακοπεί με την αναγγελία σε πτώχευση αρχίζει πάλι μετά την περάτωσή της. Επομένως, ως ημερομηνία επανέναρξης του χρόνου παραγραφής των πτωχευτικών χρεών που έχουν αναγγελθεί, καταχωρίζεται η επομένη της ημερομηνίας περάτωσης -με οποιοδήποτε τρόπο- της πτώχευσης. Ειδικά, αν η πτώχευση έχει περατωθεί με πτωχευτικό συμβιβασμό, η παραγραφή αρχίζει και πάλι για τις μη προνομιακές οφειλές έξι (6) μήνες μετά από την κοινοποίηση της σχετικής τελεσίδικης απόφασης στον αρμόδιο Δ/ντή με φροντίδα του οφειλέτη, ενώ για τις προνομιακές οφειλές το διακοπτικό αποτέλεσμα της αναγγελίας παραμένει.

Για το λόγο αυτό σε περίπτωση ελέγχου παραγραφής οφειλών πτωχής επιχείρησης θα πρέπει να αναζητείται, αν δεν υπάρχει στο φυσικό αρχείο της υπηρεσίας στο φάκελο του οφειλέτη, επικαιροποιημένο αντίγραφο της μερίδας του πτωχού από το Μητρώο Πτωχεύσεων του οικείου Πρωτοδικείου ή/και σχετικό πιστοποιητικό περί πτώχευσης προκειμένου να διαπιστώνεται η τελευταία διαδικαστική πράξη, ο χρόνος περάτωσης της πτώχευσης, το στάδιο των εργασιών της πτώχευσης, κλπ.

Διευκρινίσεις σχετικά με τον χρόνο περάτωσης της πτώχευσης κατά τις διατάξεις του προϊσχύσαντος Πτωχευτικού Κώδικα ν. 3588/2007 καθώς και του ισχύοντος ν. 4738/2020 (νέος ΠτΚ) έχουν παρασχεθεί με την Εγκύκλιο [12/2022](#). Υπό το παλαιό καθεστώς του Εμπορικού Νόμου ο οποίος ίσχυε επί μακρόν πριν τον Πτωχευτικό Κώδικα του ν. 3588/2007, ως τρόπος περάτωσης της πτώχευσης προβλεπόταν η τελεσίδικη επικύρωση πτωχευτικού συμβιβασμού καθώς και η ένωση των πιστωτών και δεν προβλεπόταν ως τρόπος περάτωσης η πάροδος ορισμένου χρόνου από την κήρυξη της πτώχευσης όπως προέβλεπε ο ν.3588/2007 και προβλέπει ο ν.4738/2020 για τις αδρανείς πτωχεύσεις.

4. Αναγγελία σε Πλειστηριασμό Τρίτου

Άρθρο 138. παράγραφος 1, περίπτωση δ΄:

« Η αναγγελία προς κατάταξη σε πλειστηριασμό περιουσιακού στοιχείου του οφειλέτη ή των λοιπών ανωτέρω στην περίπτωση γ΄ αναφερόμενων προσώπων. »

Η αναγγελία χρηματικής απαίτησης του e-Ε.Φ.Κ.Α. προς κατάταξη σε πλειστηριασμό περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη ή συνυπόχρεου φυσικού ή νομικού προσώπου διακόπτει την παραγραφή. Με την αναγγελία διακόπτεται η παραγραφή μόνο των απαιτήσεων οι οποίες συμπεριλήφθηκαν σε αυτή. Η ανάκληση της αναγγελίας δεν εξαλείφει αναδρομικά την διακοπή της παραγραφής. Για το λόγο αυτό θα πρέπει πάντα να φυλάσσεται στο φυσικό αρχείο της υπηρεσίας στον φάκελο του οφειλέτη αντίγραφο του αποδεικτικού επίδοσης της αναγγελίας ώστε να τεκμηριώνεται η ισχύς του διακοπτικού γεγονότος.

5. Αναγγελία σε Εκκαθάριση

Άρθρο 138. παράγραφος 1, περίπτωση ε΄:

« Η αναγγελία στον εκκαθαριστή κληρονομίας ή στον εκκαθαριστή διαλυθέντος νομικού προσώπου. Εάν επί διάλυσης νομικού προσώπου δεν υπάρχει αμέσως γνωστός εκκαθαριστής βάσει του καταστατικού αυτού ή δικαστικής απόφασης, η παραγραφή της απαίτησης του Δημοσίου αναστέλλεται μέχρι ορισμού του εκκαθαριστή και έξι (6) μήνες μετά τον ορισμό αυτού. »

Για το ίδιο λόγο θα πρέπει πάντα να φυλάσσεται στο φυσικό αρχείο της υπηρεσίας στον φάκελο του οφειλέτη αντίγραφο του αποδεικτικού επίδοσης της αναγγελίας σε εκκαθάριση ώστε να τεκμηριώνεται η ισχύς του διακοπτικού γεγονότος.

6. Έγγραφή Υποθήκης

Άρθρο 138. παράγραφος 1, περίπτωση στ΄:

« Η εγγραφή υποθήκης ή προσημείωσης υποθήκης επί ακινήτου οποιουδήποτε από τα αναφερόμενα ανωτέρω στην περίπτωση γ΄ πρόσωπα. Η εξάλειψη αυτών εντός του χρόνου της νέας παραγραφής, χωρίς τη γραπτή συναίνεση του Δημοσίου, δεν αναιρεί τη διακοπή για ένα (1) έτος μετά τη γραπτή γνωστοποίηση υπό του οφειλέτη προς την αρμόδια Δ.Ο.Υ. της γενομένης εξάλειψης. »

Σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 138, επισημαίνεται ότι η διακοπή της παραγραφής με εγγραφή υποθήκης επέρχεται ακόμα και όταν επιβάλλεται επί ακινήτου συνοφειλέτη ή εγγυητή όπως και στην περίπτωση της κατάσχεσης.

7. Πράξεις εκτέλεσης κατά ΚΕΔΕ /Τελεσιδικία Πίνακα Κατάταξης

Άρθρο 138. παράγραφος 1, περίπτωση ζ΄:

« Κάθε πράξη της εκτέλεσης και κάθε διαδικαστική ως προς τον πίνακα κατάταξης πράξη των διαδίκων ή του δικαστηρίου από την έναρξη της κατά τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων διοικητικής (αναγκαστικής) εκτέλεσης μέχρι να καταστεί αμετάκλητος ο πίνακας κατάταξης δανειστών. Η παραγραφή αρχίζει και πάλι έξι (6) μήνες από τη με δικαστικό επιμελητή, με επιμέλεια των αντιδίκων, κοινοποίησης στο Δημόσιο της επί του πίνακα κατάταξης δανειστών αμετάκλητης δικαστικής απόφασης. »

Επομένως σύμφωνα με την ως άνω διάταξη ισχύουν αναλυτικά τα εξής: Η διακοπή της παραγραφής επέρχεται όχι μέχρι την τελεσιδικία του πίνακα, αλλά μέχρι να καταστεί αμετάκλητος ο πίνακας κατάταξης δανειστών. Η διακοπή επέρχεται και όταν η κατάσχεση επιβάλλεται επί περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη, συνοφειλέτη ή εγγυητή αυτών ανεξάρτητα αν ενεργείται στα χέρια αυτών ή στα χέρια τρίτων. Η παραγραφή που διακόπηκε αρχίζει και πάλι έξι μήνες από την κοινοποίηση στον e-Ε.Φ.Κ.Α., με δικαστικό επιμελητή, της αμετάκλητης δικαστικής απόφασης επί του πίνακα κατάταξης. Η άρση της κατάσχεσης ή η ανάκληση άλλης πράξης της εκτελεστικής διαδικασίας από τον e-Ε.Φ.Κ.Α. μετά από αίτημα οφειλέτη, συνοφειλέτη ή εγγυητή δεν εξαλείφει αναδρομικά τη διακοπή της παραγραφής.

8. Κοινοποίηση ατομικής ειδοποίησης.

Άρθρο 138. παράγραφος 1, περίπτωση η΄:

« Η κοινοποίηση ατομικής ειδοποίησης στον οφειλέτη ή συνοφειλέτη ή εγγυητή. »

Στον προΐσχύοντα ν. 2362/1995 δεν προβλεπόταν στο αντίστοιχο άρθρο 88 η κοινοποίηση της ατομικής ειδοποίησης ως λόγος διακοπής παραγραφής. Ως εκ τούτου, η κοινοποίηση ατομικής ειδοποίησης λειτουργεί ως διακοπτικό γεγονός μόνο εφόσον πραγματοποιήθηκε μετά την έναρξη ισχύος του ν.4270/2014, δηλαδή από την 01/01/2015 και μεταγενέστερα.

Αναλυτικές οδηγίες για την διαδικασία κοινοποίησης της ατομικής ειδοποίησης στον οφειλέτη σας έχουν παρασχεθεί με την υπ' αρ. [17/2015](#) Εγκύκλιο του Κ.Ε.Α.Ο. με θέμα **«Κοινοποίηση των διατάξεων του άρθρου 33 του ν.4321/21.03.2015 για την επίδοση ατομικών ειδοποιήσεων στους οφειλέτες ΚΕΑΟ»**. Υπενθυμίζεται ωστόσο ότι η κοινοποίηση της ατομικής ειδοποίησης πραγματοποιείται χειρόγραφα είτε με συστημένη ταχυδρομική αλληλογραφία, είτε με επίδοση από δικαστικό επιμελητή είτε με παράδοση στον ίδιο τον οφειλέτη εντός της υπηρεσίας αλλά και ηλεκτρονικά με ανάρτηση της ατομικής ειδοποίησης στο λογαριασμό που τηρεί ο οφειλέτης στην ηλεκτρονική υπηρεσία του Κ.Ε.Α.Ο. «ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΟΦΕΙΛΕΤΗ» και έχει πρόσβαση σε αυτήν κατόπιν πιστοποίησης και εγγραφής.

Για την μηχανογραφική υποστήριξη της καταχώρησης στο Ο.Π.Σ. της διακοπής της παραγραφής με την κοινοποίηση ατομικής ειδοποίησης έχει δημιουργηθεί νέος τύπος διακοπής παραγραφής με κωδικό «39-ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗΣ (Ν.4270/2014 ΆΡΘΡΟ 138 ΠΑΡ. Η΄)» ο οποίος θα χρησιμοποιείται στις εν λόγω περιπτώσεις. Όπως προαναφέρθηκε, ο νέος τύπος διακοπής παραγραφής δεν θα πρέπει να χρησιμοποιείται όταν η κοινοποίηση της ατομικής ειδοποίησης πραγματοποιήθηκε πριν την 01/01/2015. Προς το παρόν η καταχώριση του διακοπτικού γεγονότος στο Ο.Π.Σ. με τον εν λόγω κωδικό θα πραγματοποιείται μόνο από τον χρήστη. Ωστόσο, έχει προγραμματιστεί η προσαρμογή του λογισμικού ώστε η καταχώριση του διακοπτικού γεγονότος να πραγματοποιείται αυτόματα από το σύστημα λαμβάνοντας υπ' όψιν την καταχωρηθείσα επίδοση στην οθόνη «Διαχείριση Ατομικής Ειδοποίησης» και όταν υλοποιηθεί θα ενημερωθείτε εκ νέου σχετικά.

Επισημαίνεται ότι η επανακοινοποίηση ατομικής ειδοποίησης για την ίδια οφειλή δεν αποτελεί διακοπτικό της παραγραφής γεγονός.

9. Κοινοποίηση Πράξης Βεβαίωσης (εν ευρεία και εν στενή έννοια).

Σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του νέου άρθρου 95, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του από τις κοινοποιούμενες διατάξεις, ορίζεται ότι:

«...Η παραγραφή διακόπεται... ..με την κοινοποίηση πράξης βεβαίωσης, εν ευρεία ή εν στενή έννοια, προς τον υπόχρεο.»

Προβλέπεται δηλαδή ως νέος λόγος διακοπής της παραγραφής των απαιτήσεων του e-Ε.Φ.Κ.Α. η κοινοποίηση στον οφειλέτη της πράξης βεβαίωσης της οφειλής, είτε εν **ευρεία** είτε εν **στενή** έννοια.

Υπενθυμίζεται ότι η βεβαίωση της οφειλής διακρίνεται σε εν ευρεία και εν στενή έννοια ως εξής:

- **Βεβαίωση εν ευρεία έννοια.** Η εν **ευρεία έννοια** βεβαίωση της οφειλής, ταυτίζεται εννοιολογικώς με τον προσδιορισμό της οφειλής και συντελείται με την σύνταξη της καταλογιστικής πράξης στην οποία περιγράφεται το είδος, το ποσό και η αιτιολογία του καταλογισμού με αναφορά στις ισχύουσες κατά περίπτωση νομοθετικές διατάξεις συγκροτώντας με τον τρόπο αυτό τον προβλεπόμενο από τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ) **νόμιμο τίτλο της είσπραξης**. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 101 του ν. 4172/2013, η καταλογιστική πράξη προσδιορισμού της οφειλής ονομάζεται και **Πράξη Βεβαίωσης Οφειλής (ΠΒΟ)** για αυτό και το πρόθεμα ΠΒΟ έχει προστεθεί σε όλες τις καταλογιστικές πράξεις κατά ασφαλισμένων αλλά και κατά εργοδοτών π.χ. ΠΒΟ-ΠΕΕ, ΠΒΟ-ΠΕΠΤ, ΠΒΟ-ΠΕΠΑΕ, κλπ.

Ωστόσο σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να συγχέεται η ΠΒΟ με την ταμειακή βεβαίωση της οφειλής η οποία περιγράφεται στη συνέχεια.

- Βεβαίωση εν στενή έννοια.** Η εν **στενή έννοια** ή αλλιώς **ταμειακή βεβαίωση** της οφειλής είναι η πράξη καταχώρησης των στοιχείων του νόμιμου τίτλου της εισπραξης στα βιβλία εισπρακτέων εσόδων και η απόδοση στην καταχώρηση αυτή μοναδικού αριθμού και ημερομηνίας ταμειακής βεβαίωσης συγκροτώντας με τον τρόπο αυτό τον κατά τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ), **νόμιμο εκτελεστό τίτλο αναγκαστικής εισπραξης**. Η διαδικασία της ταμειακής βεβαίωσης των ασφαλιστικών οφειλών στο Κ.Ε.Α.Ο. περιγράφεται και από τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 101 του ν.4172/2013, σύμφωνα με τις οποίες, οι συνταχθείσες Π.Β.Ο. διαβιβάζονται στη βάση δεδομένων του Κ.Ε.Α.Ο. αυτοματοποιημένα σε μηνιαία βάση προκειμένου να τους αποδοθεί ο μοναδικός αριθμός ταμειακής βεβαίωσης και να καταχωρηθούν έτσι στο ειδικό ηλεκτρονικό μητρώο εσόδων του Κ.Ε.Α.Ο.

Από τα παραπάνω γίνεται αντιληπτό ότι η παραγραφή μπορεί πρακτικά με βάση τις νέες διατάξεις του άρθρου 95 να διακοπεί μόνο με την κοινοποίηση της καταλογιστικής πράξης (ΠΒΟ) στον οφειλέτη, διότι η πράξη της ταμειακής βεβαίωσης της οφειλής δεν συνιστά κοινοποιούμενη προς τον οφειλέτη διοικητική πράξη αλλά μία ηλεκτρονική καταχώρηση στο βιβλίο εσόδων του Φορέα, εκτός εάν με την κανονιστική πράξη της παρ. 1 του άρθρου 82 του ν. 4997/2022 προβλεφθεί διαδικασία γνωστοποίησης της καταχώρησης αυτής στον οφειλέτη κατά τρόπο που επέχει θέση κοινοποίησης, οπότε θα ενημερωθείτε σχετικά.

Επισημαίνεται ότι η επανακοινοποίηση της πράξης βεβαίωσης της ίδιας οφειλής δεν αποτελεί διακοπτικό της παραγραφής γεγονός.

Παράδειγμα: Η απαίτηση του e-Ε.Φ.Κ.Α. για την εισπραξη μη καταβληθεισών ασφαλιστικών εισφορών από απασχόληση προσωπικού σε ατομική επιχείρηση κατά το διάστημα από 01/06/2016 έως και 31/12/2016 παραγράφεται αρχικά την 01/01/2027. Η αρμόδια Τοπική Δ/νση e-Ε.Φ.Κ.Α. στις 03/12/2018, εντός της νέας δεκαετούς προθεσμίας παραγραφής, καταλόγισε τις μη καταβληθείσες εισφορές βεβαιώνοντας την απαίτησή του e-Ε.Φ.Κ.Α. εν ευρεία έννοια και κοινοποίησε την καταλογιστική πράξη (Π.Β.Ο.) στον εργοδότη της ατομικής επιχείρησης στις 18/1/2019. Με την κοινοποίηση της καταλογιστικής πράξης η αρχική προθεσμία της παραγραφής η οποία έληγε στις 31/12/2026 ανανεώθηκε ισόχρονα με αποτέλεσμα να λήγει εκ νέου στις 18/1/2029, οπότε η απαίτηση του e-Ε.Φ.Κ.Α. να εισπράξει την οφειλή, αν δεν συντελεστεί κάποιο άλλο διακοπτικό ή ανασταλτικό γεγονός, θα παραγραφεί στις 19/1/2029.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αποσαφηνιστεί κατά πόσον οι κοινοποιούμενες κατά το παρελθόν καταλογιστικές πράξεις αποτέλεσαν διακοπτικό λόγο της παραγραφής ή όχι.

Στο παρελθόν είχε παρασχεθεί ως οδηγία από τη Διοίκηση του τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ιδίως με τις υπ' αρ. [110/1987](#), [72/1991](#) και [20/1998](#) Εγκυκλίου της Δ/σης Ασφάλισης-Εσόδων ότι η παραγραφή των απαιτήσεων από μη καταβληθείσες εισφορές διακόπτεται με την κοινοποίηση μεν των καταλογιστικών πράξεων αλλά μόνο **μετ' επιταγής προς πληρωμή** και όχι με την απλή κοινοποίηση.

Στο πέρασμα των χρόνων δημιουργήθηκε η πρακτική της κοινοποίησης των καταλογιστικών πράξεων χωρίς επιταγή πληρωμής, η οποία σε καμία περίπτωση δεν αποτελούσε μέχρι και την δημοσίευση των κοινοποιούμενων διατάξεων διακοπτικό μέσο.

Ως εκ τούτου, η προθεσμία παραγραφής διακόπτεται μεν με την κοινή κοινοποίηση των καταλογιστικών πράξεων αλλά μόνο εφόσον η κοινοποίηση έχει πραγματοποιηθεί από τις 12/5/2016 κι εντεύθεν διότι προγενέστερα καμία διάταξη νόμου δεν όριζε την απλή κοινοποίηση των καταλογιστικών πράξεων ως διακοπτικό γεγονός.

Αναφορικά με την κοινοποίηση των καταλογιστικών πράξεων επισημαίνονται ειδικότερα τα εξής:

- **Αρμοδιότητα Επίδοσης.** Η κοινοποίηση πραγματοποιείται με φροντίδα των καθ' ύλην αρμοδίων υπηρεσιών που συντάσσουν τις καταλογιστικές πράξεις. Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 14 και 34 του υπ' αρ. 8/2019 ΠΔ «Οργανισμός Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης: e-ΕΦΚΑ» (ΦΕΚ Α' 8), αρμόδιες υπηρεσίες πλέον για την σύνταξη των καταλογιστικών πράξεων (ΠΒΟ) άρα και για την κοινοποίησή τους στους υπόχρεους εργοδότες και ασφαλισμένους είναι οι Τοπικές Δ/σεις του e-Ε.Φ.Κ.Α., για τον καταλογισμό μη καταβληθεισών εισφορών μετά από την διενέργεια Ελέγχων Δηλωθέντων-Καταβληθέντων, καθώς και τα Περιφερειακά Ελεγκτικά Κέντρα Ασφάλισης (ΠΕΚΑ) του e-Ε.Φ.Κ.Α., για τους καταλογισμούς εισφορών από ελέγχους πάσης φύσεως για την τακτοποίηση της ασφάλισης αδήλωτης και υποδηλούμενης εργασίας.
- **Αναζήτηση Αποδεικτικών επίδοσης.** Οι υπηρεσίες Κ.Ε.Α.Ο., οποτεδήποτε προκύπτει ανάγκη διενέργειας ελέγχου της παραγραφής των απαιτήσεων του e-Ε.Φ.Κ.Α., π.χ. κατά την σύνταξη απόψεων σε περίπτωση ασκηθείσας ανακοπής λόγω παραγραφής, κατά την ετήσια διαχείριση των παραγραφόμενων οφειλών του τρέχοντος έτους κλπ θα πρέπει να αναζητούν μέσω των προαναφερόμενων αρμοδίων υπηρεσιών του e-Ε.Φ.Κ.Α. τα σχετικά αποδεικτικά επίδοσης των καταλογιστικών πράξεων ΠΒΟ προκειμένου, αφενός, να καταχωρείται η πληροφορία της διακοπής παραγραφής μηχανογραφικά στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (Ο.Π.Σ.) του Κ.Ε.Α.Ο. και, αφετέρου, να

προσαρτάται το αποδεικτικό της επίδοσης στον φάκελο του οφειλέτη ως τεκμήριο της διακοπής της παραγραφής.

- Καταχώρηση διακοπής παραγραφής στο Ο.Π.Σ.** Για την μηχανογραφική υποστήριξη της καταχώρησης του διακοπτικού γεγονότος στο Ο.Π.Σ. έχει δημιουργηθεί νέος τύπος διακοπής παραγραφής με κωδικό «ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΑΞΗΣ ΒΕΒΑΙΩΣΗΣ ΕΝ ΕΥΡΕΙΑ ΕΝΝΟΙΑ (ΑΡ.6 Ν.4997/2022)». Ο νέος κωδικός θα χρησιμοποιείται στις εν λόγω περιπτώσεις μόνο εφόσον η κοινοποίηση της καταλογιστικής πράξης πραγματοποιήθηκε μετά τις 12/5/2016 και κατά την ημερομηνία καταλογισμού της οφειλής η απαίτηση δεν ήταν ήδη παραγεγραμμένη, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα. **Μετά την έκδοση της απόφασης της παρ. 1 του άρθρου 82 του ν. 4997/2022 ενδεχομένως να απαιτηθεί η προσθήκη και άλλων κωδικών στο ΟΠΣ, οπότε θα ενημερωθείτε σχετικά.**

10. Καταβολή δόσης ρύθμισης / ποσού έναντι

Άρθρο 260 Αστικού Κώδικα:

« Η παραγραφή διακόπεται όταν ο υπόχρεος αναγνωρίσει την αξίωση με οποιοδήποτε τρόπο.»

Για να στοιχειοθετηθεί η «αναγνώριση» θα πρέπει ο υπόχρεος να γνωρίζει την οφειλή και να τη θεωρεί υφισταμένη. Υπό την έννοια αυτή δεν νοείται αναγνώριση αν ο υπόχρεος αγνοεί την οφειλή ή πλανάται για αυτήν. Επίσης θα πρέπει ο υπόχρεος παράλληλα να εκδηλώσει και συμπεριφορά αναγνώρισης, δηλαδή να προβεί σε κάποια ενέργεια με την οποία να προκύπτει ότι αποδέχεται την οφειλή. Η αναγνώριση της αξίωσης δύναται να λάβει χώρα με διάφορους τρόπους, όπως είναι π.χ. η πληρωμή δόσεων ρύθμισης ή η καταβολή μέρους (έναντι) της οφειλής.

Η παροχή ασφάλειας αποτελεί και αυτή τρόπο αναγνώρισης της οφειλής (Εφ. Αθ. ΕφΠειρ 207/1992, ΕΝΔ 1993, 304) όπως προβλέπεται άλλωστε και από τις προαναφερόμενες διατάξεις περί διακοπής παραγραφής με εγγραφή υποθήκης του άρθρου 138 του ν. 4270/2014. Ωστόσο, διευκρινίζεται ότι η κατάθεση αίτησης εκ μέρους του οφειλέτη για να λάβει, απλώς, γνώση, με οποιοδήποτε τρόπο, της οφειλής, με σκοπό, ενδεχομένως, να την αμφισβητήσει στη συνέχεια δεν συνιστά αναγνώριση της οφειλής. Επίσης, δεν συνιστά αναγνώριση της οφειλής η μη απόκρουση της όχλησης (ΑΠ 1178/1976, ΝοΒ 1977, 710, ΑΠ 284/1962, ΝοΒ 1962, 994, ΕφΠειρ 1297/1987, 1991, 83).

Μηχανογραφική καταχώρηση στο Ο.Π.Σ. των διακοπτικών γεγονότων:

Η πληροφορία της διακοπής της παραγραφής πρέπει σε κάθε περίπτωση να καταχωρείται μηχανογραφικά στο Ο.Π.Σ. προκειμένου να υπολογίζεται ορθά από το σύστημα η συμπλήρωση της προθεσμίας παραγραφής και να παράγεται η κατάσταση με τις παραγραφόμενες οφειλές κάθε έτους χωρίς σφάλματα και παραλείψεις.

Σε ορισμένες από τις προαναφερόμενες διοικητικές πράξεις η πληροφορία της διακοπής παραγραφής στην οθόνη του Ο.Π.Σ. **«Διαχείριση Διακοπής Παραγραφής»** καταχωρείται αυτόματα από το σύστημα με βάση την αντίστοιχη καταχώρηση σε άλλο υποσύστημα του Ο.Π.Σ. Παραδείγματος χάρη με την καταχώρηση της έκθεσης κατάσχεσης ακινήτου στην οθόνη του Ο.Π.Σ. «Διαχείριση Κατάσχεσης Ακινήτων» καταχωρείται αυτόματα και η πληροφορία της διακοπής παραγραφής στην οθόνη του Ο.Π.Σ. «Διαχείριση Διακοπής Παραγραφής» για τις οφειλές οι οποίες είχαν συμπεριληφθεί στην παραγγελία κατάσχεσης.

Οι διοικητικές πράξεις όπου η διακοπή παραγραφής καταχωρείται **αυτόματα από το σύστημα** είναι ενδεικτικά οι εξής:

- **Κατάσχεση κινητού**
- **Κατάσχεση ακινήτου**
- **Κατάσχεση εις χείρας Τρίτου**
- **Πρόγραμμα πλειστηριασμού e-Ε.Φ.Κ.Α.**
- **Αναγγελία σε Πτώχευση**
- **Περάτωση Πτώχευσης**
- **Αναγγελία σε Πλειστηριασμό Τρίτου**
- **Αναγγελία σε Εκκαθάριση**
- **Εγγραφή Υποθήκης**
- **Καταβολή δόσης ρύθμισης**
- **Καταβολή έναντι**

Η προαναφερόμενη αυτοματοποίηση δεν μπορεί, αυτονόητα, να λειτουργήσει για τυχόν διοικητικές πράξεις οι οποίες δεν έχουν καταχωρηθεί στο Ο.Π.Σ., πχ. χειρόγραφες κατασχέσεις ή αναγγελίες, κλπ.

Σε άλλες ωστόσο περιπτώσεις την διακοπή παραγραφής καταχωρεί στην οθόνη του Ο.Π.Σ. «Διαχείριση Διακοπής Παραγραφής» ο υπάλληλος επιλέγοντας τα παραστατικά των οφειλών για τα οποία διακόπηκε η παραγραφή καθώς και τον κατάλληλο κωδικό τύπου διακοπής παραγραφής,

όπως π.χ. στην περίπτωση της κοινοποίησης ατομικής ειδοποίησης ή πράξης βεβαίωσης οφειλής εν ευρεία έννοια, για τις οποίες έχει ήδη προγραμματιστεί να αυτοματοποιηθεί η καταχώρησή τους και μόλις υλοποιηθεί θα ενημερωθείτε σχετικά εκ νέου.

Δ. ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΣ

Τόσο οι αρχικές όσο και οι τροποποιηθείσες διατάξεις του άρθρου 95 του ν. 4387/2016 δεν προβλέπουν ειδικούς λόγους αναστολής της παραγραφής των απαιτήσεων του e-Ε.Φ.Κ.Α. αλλά εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις του **άρθρου 137** του **ν. 4270/2014** (και του άρθρου 87 του προϊσχύσαντος ν. 2362/1995), οι οποίες προβλέπουν τις κάτωθι περιπτώσεις αναστολής:

«1. Η παραγραφή των απαιτήσεων του Δημοσίου, πλην εκείνων για τις οποίες εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4174/2013), αναστέλλεται για τους λόγους που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία.

2. Η παραγραφή αυτή αναστέλλεται επίσης:

α. Για χρονικό διάστημα ίσο με το χρόνο για τον οποίο είχε χορηγηθεί στον υπόχρεο ή σε συνυπόχρεο, κατά την τελευταία διετία της παραγραφής, αναστολή πληρωμής του χρέους του ή διευκόλυνση τμηματικής καταβολής είτε με νόμο είτε με δικαστική απόφαση είτε με πράξη της αρμόδιας αρχής, που εκδίδεται ύστερα από αίτηση του υπόχρεου, ανεξάρτητα αν έχει συμμορφωθεί ή όχι εν όλω ή εν μέρει ο υπόχρεος.

β. Για χρονικό διάστημα ίσο με το χρόνο κατά τον οποίο έχει εμποδιστεί το Δημόσιο να επιδιώξει την είσπραξη του χρέους με αναγκαστικά μέτρα, λόγω αναστολής εκτέλεσης που έχει χορηγηθεί με διάταξη νόμου. Στις περιπτώσεις αυτές (α' και β'), η παραγραφή συνεχίζεται μετά τη λήξη της αναστολής της και σε καμία περίπτωση δεν συμπληρώνεται πριν περάσει ένα (1) έτος από τη λήξη είτε της αναστολής πληρωμής ή της παραβίασεως της υποχρέωσης τμηματικής καταβολής, είτε της αναστολής λήψης των αναγκαστικών μέτρων αντίστοιχα.

γ. Κατά τη διάρκεια ανηλικιότητας του οφειλέτη ή και δύο (2) έτη μετά την ενηλικίωση αυτού, αν η κληρονομία στερείται ενεργητικού, ανεξάρτητα από την ύπαρξη ή μη κηδεμόνα ή επιτρόπου του ανηλίκου.

3. Ο χρόνος της παραγραφής κάθε απαίτησης του Δημοσίου παρατείνεται για δύο (2) έτη, σε περίπτωση που ο οφειλέτης κατά την τελευταία διετία του χρόνου της παραγραφής διέμεινε στο εξωτερικό για χρόνο μεγαλύτερο του μηνός, συνεχόμενα ή μη.

4. Σε περίπτωση δικαστικής αμφισβήτησης από οποιονδήποτε είτε του νόμιμου τίτλου γενικά της απαίτησης του Δημοσίου είτε της νομιμότητας της βεβαίωσης αυτής με στενή έννοια είτε της για οποιονδήποτε λόγο εγκυρότητας πράξης της αναγκαστικής εκτέλεσης προς είσπραξη απαίτησης του Δημοσίου (διοικητικής εκτέλεσης), η προβλεπόμενη παραγραφή της απαίτησης του Δημοσίου προς βεβαίωση (με ευρεία έννοια) ή προς είσπραξη

της βεβαιωμένης απαίτησής του αναστέλλεται μέχρι την έκδοση επί της δικαστικής αυτής δένεξης τελεσίδικης δικαστικής απόφασης και δεν συμπληρώνεται σε κάθε περίπτωση πριν από την πάροδο ενός (1) έτους από την, με επιμέλεια των αντιδίκων του Δημοσίου, κοινοποίηση με δικαστικό επιμελητή στον Προϊστάμενο της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. ή του Τελωνείου και τον Υπουργό Οικονομικών της τελεσίδικης δικαστικής απόφασης. Σε περίπτωση ακύρωσης κατάσχεσης ή άλλης πράξης της διοικητικής εκτέλεσης, και, εντός της προθεσμίας του προηγούμενου εδαφίου, επανάληψης της ίδιας ή άλλης πράξης αναγκαστικής (διοικητικής) εκτέλεσης, επί του ιδίου ή άλλου περιουσιακού στοιχείου, του ιδίου ή άλλου προσώπου κατά το νόμο ευθυνομένου, η, με την ακυρωθείσα πράξη, επελθούσα διακοπή της παραγραφής λογίζεται ως μηδέποτε εξαλειφθείσα.»

Λαμβάνοντας υπ' όψιν τις προαναφερθείσες διατάξεις του άρθρου 137 επισημαίνουμε τα εξής:

Κύριοι λόγοι αναστολής της παραγραφής λόγω δικαστικής αμφισβήτησης (άρθρο 137, παρ. 4) είναι η άσκηση προσφυγής κατά της καταλογιστικής πράξης (ΠΕΕ, ΠΕΠΕΕ, ΠΒΟ, κλπ) και η άσκηση ανακοπής κατά της ταμειακής βεβαίωσης της οφειλής, κατά της Κατάσχεσης εις Χείρας Τρίτου και κατά της Κατάσχεσης Κινητής / Ακίνητης περιουσίας. Για το λόγο αυτό θα πρέπει πάντα να ελέγχεται η τυχόν κοινοποίηση στον Φορέα κατά τον προβλεπόμενο από τις προαναφερθείσες διατάξεις τρόπο τυχόν τελεσίδικης δικαστικής απόφασης επί ασκηθείσας προσφυγής / ανακοπής. Ιδίως στην περίπτωση της προσφυγής, θα πρέπει να αποστέλλεται σχετικό υπηρεσιακό σημείωμα προς την αρμόδια υπηρεσία e-Ε.Φ.Κ.Α. η οποία συντάσσει τις προσβαλλόμενες πράξεις και παρακολουθεί την πορεία της προσφυγής προκειμένου να βεβαιώσει εγγράφως τα προαναφερθέντα.

Επίσης, αν η ελεγχόμενη ως παραγεγραμμένη οφειλή αφορά θανόντα πρωτοφειλέτη και κατά την αναζήτηση εγγυτέρων συγγενών / κληρονόμων εντοπίζεται ανήλικος κληρονόμος αυτού, κατά του οποίου δεν μπορεί να επιδιωχθεί η αναγκαστική είσπραξη της οφειλής μέχρι την ενηλικίωσή του, τότε η παραγραφή της οφειλής αναστέλλεται μέχρι να επέλθει αυτή (άρθρο 137, παρ. 1γ).

Ειδικές περιπτώσεις εκ του νόμου αναστολής της παραγραφής:

Συνήθως οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας οι οποίες απαγορεύουν για ορισμένο χρονικό διάστημα την λήψη ή την συνέχιση των αναγκαστικών μέτρων είσπραξης (άρθρο 137, παρ. 2β) προβλέπουν παράλληλα, για το ίδιο χρονικό διάστημα, και την αναστολή της παραγραφής των απαιτήσεων.

- 1. Εξωδικαστικός μηχανισμός ρύθμισης οφειλών:** Σύμφωνα με το άρθρο 23 του ν. 4738/2020, από την ημερομηνία ισχύος της εγκριθείσας σύμβασης αναδιάρθρωσης και με την υπαγωγή στην εν λόγω ρύθμιση «αναστέλλεται η παραγραφή των ρυθμιζόμενων

οφειλών καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος αυτών και δεν συμπληρώνεται πριν από την πάροδο έτους από τη λήξη της αναστολής».

2. Επικύρωση Συμφωνιών Εξυγίανσης/Συνδιαλλαγής:

- **Συμφωνία εξυγίανσης ν. 4738/2020:** Το άρθρο 50, παρ. 1, περ. δ' του ν. 4738/2020 ορίζει ότι από την κατάθεση της συμφωνίας εξυγίανσης προς επικύρωση και μέχρι την έκδοση απόφασης από το δικαστήριο για την επικύρωση ή μη της συμφωνίας εξυγίανσης *« αναστέλλονται οι αποκλειστικές προθεσμίες άσκησης αξιώσεων και παραγραφής, υπό τις οποίες τελούν οι απαιτήσεις των πιστωτών και τα δικαιώματα των υπέρ του οφειλέτη εγγυητών και συνοφειλετών του εις ολόκληρον, καθώς και οι προθεσμίες και η άσκηση διαδικαστικών πράξεων, συμπεριλαμβανομένων των προθεσμιών των ενδίκων μέσων »*.
- **Συμφωνία εξυγίανσης ν. 3588/2007:** Το άρθρο 106, παρ. 1 του ν. 3588/2007, όπως ίσχυσε μετά την αντικατάστασή του από το ν.4013/2011 και τον ν. 4446/2016 μέχρι την κατάργησή του από το ν.4738/2020, προέβλεπε ότι: *« Από την κατάθεση της συμφωνίας εξυγίανσης προς επικύρωση και μέχρι την έκδοση απόφασης από το πτωχευτικό δικαστήριο για την επικύρωση ή μη της συμφωνίας εξυγίανσης ... αναστέλλονται οι αποκλειστικές προθεσμίες άσκησης αξιώσεων και παραγραφής, υπό τις οποίες τελούν οι απαιτήσεις των πιστωτών και τα δικαιώματα των υπέρ του οφειλέτη εγγυητών και συνοφειλετών του εις ολόκληρον, καθώς και οι προθεσμίες και η άσκηση διαδικαστικών πράξεων, συμπεριλαμβανομένων των προθεσμιών των ενδίκων μέσων »*.
- **Συμφωνία συνδιαλλαγής ν. 3588/2007:** Το άρθρο 104, παρ. 1, περ. ε' του ν. 3588/2007, όπως ίσχυε πριν την αντικατάστασή του από τον ν. 4013/2011, όριζε ότι η επικύρωση της συμφωνίας συνδιαλλαγής επιφέρει τα ακόλουθα αποτελέσματα *« για την ίδια διάρκεια αναστέλλονται οι αποκλειστικές προθεσμίες άσκησης και παραγραφής, υπό τις οποίες τελούν οι απαιτήσεις των συμβαλλόμενων πιστωτών και τα δικαιώματα των υπέρ του οφειλέτη εγγυητών και συνοφειλετών του εις ολόκληρον, καθώς και οι προθεσμίες και η άσκηση διαδικαστικών πράξεων. »*

- ## 3. Ρύθμιση χρεών πτωχών ή υπό εξυγίανση / συνδιαλλαγή οφειλετών:
- Σύμφωνα με το άρθρο 62Α παρ. 6 του ν.δ. 356/1974 (παλαιός ΚΕΔΕ) και το άρθρο 64 παρ. 6 του ν.4978/2022 (νέος ΚΕΔΕ), προβλέπεται ότι *« Από την ημέρα υποβολής της αίτησης ρύθμισης αναστέλλεται η παραγραφή των χρεών που υπάγονται σε αυτή...»*.

- 4. Ρύθμιση οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων ν.3869/2010:** Σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 4 του ν. 3869/2010 ορίζεται ότι από την ολοκλήρωση της κατάθεσης της αίτησης « *αναστέλλεται μέχρι την έκδοση οριστικής αποφάσεως η παραγραφή των απαιτήσεων των πιστωτών που έχουν συμπεριληφθεί στην αίτηση του οφειλέτη* ».
- 5. Χαρακτηρισμός οφειλών ως ανεπίδεκτες είσπραξης:** Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 108 «Διάκριση ασφαλιστικών οφειλών σε εισπραξιμες και ανεπίδεκτες είσπραξης» του ν. 4387/2016 προβλέπεται ότι από την καταχώριση της οφειλής στα βιβλία των ανεπίδεκτων είσπραξης και για χρονικό διάστημα δέκα (10) ετών από τη λήξη του έτους μέσα στο οποίο έγινε η καταχώριση αναστέλλεται αυτοδικαίως η παραγραφή της.
- 6. Τελεσίδικη αποβολή απαίτησης e-Ε.Φ.Κ.Α. από πίνακα κατάταξης:** Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 58 του ν.δ. 356/1974 (παλιός ΚΕΔΕ) και της παρ. 2 του άρθρου 59 του ν. 4978/2022 (νέος ΚΕΔΕ) προβλέπεται ότι σε περίπτωση άσκησης ανακοπής από άλλον πιστωτή κατά της αρχικώς καταταγείσας απαίτησης του e-Ε.Φ.Κ.Α. και της μετέπειτα αποβολής της από τον τελεσίδικο πίνακα κατάταξης με αποτέλεσμα την επιστροφή του προκαταβληθέντος από τον συμβολαιογράφο εκπλειστηριάσματος, ο χρόνος ο οποίος μεσολαβεί μεταξύ της είσπραξης του εκπλειστηριάσματος και της επαναβεβαίωσης της αποβληθείσας απαίτησης του e-Ε.Φ.Κ.Α. δεν προσμετράται στην προθεσμία παραγραφής της. Οι εν λόγω διατάξεις εφαρμόζονται, αναλόγως, και στις πτωχευτικές διανομές, καθώς και σε κάθε άλλη διαδικασία κατάταξης δανειστών, ανεξάρτητα από τις διατάξεις που τη διέπουν.

Σε κάθε περίπτωση εφόσον εντοπίζονται γεγονότα τα οποία αναστέλλουν την παραγραφή θα πρέπει να καταχωρείται το χρονικό διάστημα της αναστολής (έναρξη/λήξη) στην σχετική οθόνη του Ο.Π.Σ. «Διαχείριση Αναστολής Παραγραφών» προκειμένου να υπολογίζεται ορθά από το σύστημα η συμπλήρωση της προθεσμίας παραγραφής και να παράγεται η κατάσταση με τις παραγραφόμενες οφειλές κάθε έτους χωρίς σφάλματα και παραλείψεις.

Η ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ ΚΕΑΟ

ΧΑΤΖΗΕΥΣΤΑΘΙΑΔΟΥ ΒΑΡΒΑΡΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ 1833/2021 ΣΤΕ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΠΡΟΪΣΧΥΟΝ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.

1. ΠΡΟΪΣΧΥΟΝ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.

Υπενθυμίζεται ότι οι αρχικές διατάξεις του άρθρου 95 οι οποίες ακυρώθηκαν με την απόφαση του ΣΤΕ προέβλεπαν τα εξής:

« Άρθρο 95. Παραγραφή αξιώσεων e-ΕΦΚΑ Αναλογική Εφαρμογή διατάξεων Εξουσιοδοτικές διατάξεις.

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, οι απαιτήσεις των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης που εντάσσονται στον ΕΦΚΑ από μη καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές υπόκεινται σε εικοσαετή παραγραφή, που αρχίζει από την πρώτη μέρα του επόμενου έτους εντός του οποίου παρασχέθηκε η ασφαλιστέα εργασία ή υπηρεσία. Η ρύθμιση αυτή δεν εφαρμόζεται στις ήδη παραγεγραμμένες, κατά τις ισχύουσες κατά την έναρξης ισχύος του παρόντος διατάξεις, απαιτήσεις. Η παραγραφή των απαιτήσεων που έχουν γεννηθεί έως την έναρξη ισχύος της παρούσας διάταξης αλλά δεν έχουν υποπέσει σε παραγραφή κατά την έννοια του προηγούμενου εδαφίου, ορίζεται εικοσαετής και άρχεται από την πρώτη μέρα του επόμενου έτους εντός του οποίου παρασχέθηκε η ασφαλιστέα εργασία ή υπηρεσία.

2. ...»

Πριν την ισχύ του άρθρου 95 του ν. 4387/2016 με το οποίο θεσπίστηκε η 20ετία ως ενιαίος χρόνος παραγραφής για όλους τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης που εντάχθηκαν στον e-Ε.Φ.Κ.Α, ίσχυαν διαφορετικοί κανόνες.

Ειδικότερα, ίσχυαν ανά Φορέα τα εξής:

- **Τ. Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ.**

Στο τ. Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. ίσχυε 10ετής παραγραφή για την βεβαίωση εν ευρεία έννοια και 10ετής για την είσπραξη μετά την βεβαίωση εν στενή έννοια. Η εξέλιξη του προϊσχύοντος δικαίου στο τ. ΙΚΑ είχε ως εξής:

Στο άρθρο 27 παρ. 7 του α.ν. 1846/1951 ορίζονταν ότι *«Το δικαίωμα προς είσπραξιν των εισφορών παραγράφεται μετά πενταετίαν από της λήξεως του οικονομικού έτους, καθ' ό αύται κατέστησαν απαιτηταί»*.

Ο κατά τα ανωτέρω 5ετής χρόνος παραγραφής ορίστηκε σε 10ετή με το άρθρο 44 παρ. 2 του ν.δ. 2698/1953. Στη συνέχεια, με το άρθρο 2 παρ. 8 του ν. 2556/1997 τροποποιήθηκε το άρθρο 27 παρ. 7 του α.ν. 1846/1951, το οποίο, εφεξής, όριζε ότι: *«Οι κάθε είδους χρηματικές απαιτήσεις του Ι.Κ.Α.....παραγράφονται μετά δεκαετία.....»* και με το άρθρο 56 παρ. 2 του ν. 2676/1999, η ως άνω παρ. 7 του αρ. 27 του ν. 1846/1951 αναριθμήθηκε σε 6.

Οι ανωτέρω διατάξεις ίσχυσαν για απαιτήσεις μισθολογικών περιόδων πριν την εφαρμογή του συστήματος ασφάλισης των Α.Π.Δ., ήτοι μέχρι 31-12-2001.

Τέλος, με το άρθρο 15 παρ. 2 του ν. 2972/2001, τροποποιήθηκε και πάλι το άρθρο 27 παρ. 6 (πρώην αρ. 27 παρ. 7) του α.ν. 1846/1951, το οποίο όρισε πλέον ότι: *«6. Το δικαίωμα του Ι.Κ.Α., για τη βεβαίωση σε ευρεία έννοια όλων των χρηματικών απαιτήσεών του.....υπόκειται σε δεκαετή παραγραφή, η οποία αρχίζει από την πρώτη ημέρα του επόμενου έτους από εκείνο μέσα στο οποίο παρασχέθηκε η ασφαλιστέα εργασία ή υπηρεσία..... Το δικαίωμα του Ι.Κ.Α. προς είσπραξη όλων των χρηματικών απαιτήσεών του.....παραγράφεται μετά δεκαετία από τη λήξη του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο βεβαιώθηκε υπό στενή έννοια (ταμειακό).....»*.

Με την ανωτέρω διάταξη, αναγνωρίζεται στο τ. Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ για πρώτη φορά διάκριση μεταξύ βεβαίωσης με την ευρεία του όρου έννοια (προσδιορισμός της οφειλής και έκδοση καταλογιστικής Πράξης) και βεβαίωσης με τη στενή του όρου έννοια (ταμειακή βεβαίωση, σχετική η υπ' αριθμ. 12/2002 Εγκύκλιος της Διεύθυνσης Ασφάλισης- Εσόδων του τ. ΙΚΑ).

Οι ως άνω ρυθμίσεις του άρθρου 15 παρ. 2 του ν. 2972/2001 ίσχυσαν για χρηματικές απαιτήσεις μισθολογικών περιόδων μετά την εφαρμογή του θεσμού της Α.Π.Δ., ήτοι από 1-1-2002 και εφεξής.

Στους λοιπούς Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης ίσχυε η 20ετής παραγραφή των απαιτήσεών τους, η οποία είτε προβλέπονταν ρητά στις καταστατικές τους διατάξεις, είτε ελλείπει καταστατικής διάταξης, εφαρμοζόταν ο γενικός κανόνας του Αστικού Κώδικα και ειδικότερα το άρθρο 249, με το οποίο ορίζεται ότι ο χρόνος της παραγραφής των αξιώσεων είναι είκοσι (20) έτη.

- **Τ. ΟΑΕΕ**

Στον τ. ΟΑΕΕ υφίστατο ειδική διάταξη για την παραγραφή των απαιτήσεών του, ήτοι το άρθρο 17 του Π.Δ. 258/2005 «Καταστατικό του ΟΑΕΕ» το οποίο όριζε ότι: *«Το δικαίωμα του*

Οργανισμού προς είσπραξη εισφορών παραγράφεται μετά από παρέλευση 20ετίας από τη λήξη του οικονομικού έτους, κατά το οποίο αυτές κατέστησαν απαιτητές». Σύμφωνα δε με την αριθ. 64/2008 εγκύκλιο του τ. ΟΑΕΕ με την οποία κοινοποιήθηκαν οι εν λόγω διατάξεις, ο ασφαλισμένος δικαιούται να καταβάλλει τις εισφορές και μετά την παραγραφή αυτών, με το ισχύον ασφάλιστρο του χρόνου καταβολής και τις νόμιμες προσαυξήσεις. Στην περίπτωση αυτή ο Οργανισμός υποχρεούται να συνυπολογίσει το χρόνο, για τον οποίο καταβλήθηκαν οι εισφορές, ως χρόνο ασφάλισης.

- **τ. ΟΓΑ**

Στο Π.Δ. 78/1998 (**τ. ΟΓΑ**), Καταστατικό Ασφάλισης και Συνταξιοδότησης Αγροτών, δεν υπήρχε ειδική διάταξη σχετικά με ζητήματα παραγραφής. Επομένως, εφαρμοζόταν ο γενικός κανόνας του Αστικού Κώδικα και ειδικότερα το άρθρο 249 (20ετία).

- **τ. ΕΤΑΑ**

Επίσης στις καταστατικές διατάξεις των Φορέων του **τ. ΕΤΑΑ (τ. ΤΑΝ, τ. ΤΣΜΕΔΕ, τ. ΤΣΑΥ)**, δεν περιλαμβάνονταν διατάξεις για παραγραφή αξιώσεων, οπότε εφαρμογή είχαν οι γενικές περι παραγραφής διατάξεις του Α.Κ.

- **τ. ΕΤΕΑΕΠ**

Τέλος, ειδική διάταξη για την παραγραφή απαιτήσεων του **τ. ΕΤΕΑΕΠ** υπήρχε στον Κανονισμό Οικονομικής Οργάνωσης και Λογιστικής Λειτουργίας του Ενιαίου Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης (Ε.Τ.Ε.Α.). Ειδικότερα στο άρθρο 47 της Υπουργικής Απόφασης αριθ. Φ.21250/14476/1029/14 (ΦΕΚ 1601 Β/18-06-2014), ορίζονταν τα εξής: *«Κάθε απαίτηση του Ε.Τ.Ε.Α. παραγράφεται, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, μετά πέντε (5) έτη από τη λήξη του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο βεβαιώθηκε και κατέστη ληξιπρόθεσμη.... Για τα παρακάτω χρέη προς το ΕΤΕΑ ισχύει η εικοσαετής παραγραφή, που αρχίζει από τη λήξη του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο βεβαιώθηκαν: α) Απαιτήσεις από μη καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές.....»*.

Αξίζει να σημειωθεί ότι με το ν. 3655/2008 επιχειρήθηκε για πρώτη φορά να θεσμοθετηθούν γενικοί κανόνες παραγραφής των απαιτήσεων των ΦΚΑ με ρητή εξαίρεση από τις διατάξεις αυτές του τ. ΙΚΑ και τ. ΕΤΕΑΜ για τις απαιτήσεις των οποίων εφαρμόζονταν οι δικές τους διατάξεις. Ειδικότερα με το άρθρο 137 ορίζονταν ως γενικός κανόνας η 5ετής παραγραφή των απαιτήσεων των ΦΚΑ και 20ετής για μια σειρά απαιτήσεων μεταξύ των οποίων και οι απαιτήσεις για μη καταβολή ασφαλιστικών εισφορών.

2. ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΥΠ' ΑΡ. 1833/2021 ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΣΤΕ.

Όπως προαναφέρθηκε, με την υπ' αρ. 1833/2021 Απόφαση της Ολομέλειας του ΣΤΕ κρίθηκε ότι ο εικοσαετής χρόνος παραγραφής των αρχικών διατάξεων του άρθρου 95 παραβίαζε συνταγματικές αρχές.

Ειδικότερα, με την απόφαση του ΣΤΕ έγιναν δεκτά τα εξής:

- **Παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας.**

Η ως άνω διάταξη αντίκειται στην αρχή της αναλογικότητας, καθόσον χρόνος παραγραφής είκοσι ετών δεν συνιστά εύλογη διάρκεια της οικείας προθεσμίας, η οποία απαιτείται να είναι σχετικά σύντομη, δεδομένης και της αυξανόμενης ταχύτητας και πολυπλοκότητας των σύγχρονων βιοτικών σχέσεων και συναλλαγών, που αξιώνουν, καταρχήν, ταχεία εκκαθάριση των εκάστοτε τρεχουσών υποχρεώσεων των διοικουμένων.

Ο χρόνος παραγραφής δεν πρέπει να έχει μεγάλη διάρκεια, η οποία, λόγω της χρονικής απόστασης από την παράβαση, δεν συμβάλλει στην ορθή εφαρμογή της διαρκώς μεταβαλλόμενης ασφαλιστικής νομοθεσίας και τη δημιουργία συνείδησης συμμόρφωσης σε αυτή και οδηγεί σε ανεπίκαιρους και για το λόγο αυτό μειωμένης εισπραξιμότητας ελέγχους, συνεπάγεται μη διαχειρίσιμο φόρτο και, ενδεχομένως, ενθαρρύνει την απραξία των ασφαλιστικών φορέων.

Σε σχέση με τους οφειλέτες, ο χρόνος της παραγραφής απαιτείται να είναι ο αναγκαίος, ώστε αφενός να διασφαλίζεται το δικαίωμα άμυνας αυτών έναντι δυσχερειών απόδειξης περιστατικών αναγόμενων στο απώτερο παρελθόν, αφετέρου δε να μην οδηγούνται οι οφειλέτες σε οικονομική εξουθένωση, λόγω της υποχρέωσης ταυτόχρονης καταβολής συσσωρευμένων οφειλών περισσότερων ετών.

Άλλωστε, η μη καταβολή των ασφαλιστικών εισφορών, δύναται να οφείλεται σε δυσχέρειες ερμηνείας της ασφαλιστικής νομοθεσίας, λόγω των συνεχών τροποποιήσεών της και του κατακερματισμού των επί μέρους ρυθμίσεών της. Απαιτείται, δηλαδή, να εξασφαλίζεται η έγκαιρη γνώση των υποχρεώσεών τους, ώστε οι οφειλέτες να μην αιφνιδιάζονται, αλλά να δύνανται να προγραμματίζουν την επαγγελματική τους δραστηριότητα.

Η διαμόρφωση της προθεσμίας παραγραφής, υπό τους ανωτέρω όρους, συμβάλλει στην καλλιέργεια της (αναγκαίας) σχέσης εμπιστοσύνης των διοικουμένων προς τη Διοίκηση.

- **Παραβίαση της αρχής της ασφάλειας δικαίου.**

Σύμφωνα με την απόφαση του ΣτΕ, η ως άνω διάταξη αντίκειται στην αρχή της ασφάλειας δικαίου, κατά το μέρος που η εικοσαετής παραγραφή ισχύει αναδρομικώς και για απαιτήσεις που είχαν γεννηθεί έως την έναρξη ισχύος της νέας διάταξης και δεν είχαν ακόμα παραγραφεί.

Τούτος ο μακρός χρόνος παραγραφής δεν δικαιολογείται από τις δυσχέρειες οργάνωσης του νέου ασφαλιστικού φορέα, ούτε από την (ενδεχόμενη) αδράνεια των (πρώην) Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης να μεριμνήσουν για την είσπραξη των απαιτήσεών τους.

Συγχρόνως, σύμφωνα με το Δικαστήριο, η πρόβλεψη σύντομης προθεσμίας παραγραφής δεν επιφέρει για τους ασφαλισμένους δυσμενείς συνέπειες κατά τη συνταξιοδότησή τους. Τούτο δε διότι το ζήτημα του καθορισμού της προθεσμίας παραγραφής των αξιώσεων από εισφορές, ουδόλως συνάπτεται με το ζήτημα των προϋποθέσεων αναγνώρισης χρόνου ασφάλισης, προϋποθέσεις οι οποίες, σε κάθε περίπτωση, τελούν υπό τις εγγυήσεις του άρθρου 22 παρ. 5 του Συντάγματος.

Άλλωστε, η σύντομη διάρκεια της προθεσμίας παραγραφής των αξιώσεων από ασφαλιστικές εισφορές απαντάται στην πλειονότητα των σύγχρονων ευρωπαϊκών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης.

- **Πλήρωση του νομοθετικού κενού.**

Σύμφωνα με την απόφαση του ΣτΕ, κατόπιν της κρίσης περί της αντισυνταγματικότητας του άρθρου 95 παρ. 1 του ν. 4387/2016, καταλείπεται κενό στη ρύθμιση, δεδομένου ότι δεν υφίστατο προϋφιστάμενο δίκαιο, που να ρυθμίζει κατά τρόπο ενιαίο το ζήτημα, εν όψει και της σαφούς βούλησης του νομοθέτη να θεσπίσει κοινή ρύθμιση για το εν λόγω ζήτημα για το σύνολο των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης που εντάσσονται στον Ε.Φ.Κ.Α.

Το κενό αυτό δεν είναι ανεκτό από το Σύνταγμα, εφόσον από τις αρχές της ασφάλειας δικαίου απαιτείται η πρόβλεψη προθεσμίας παραγραφής. Για το λόγο αυτό το κενό πρέπει να πληρωθεί με την εφαρμογή του κανόνα της δεκαετούς παραγραφής των αξιώσεων καταβολής εισφορών για το σύνολο των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης που εντάσσονται στον Ε.Φ.Κ.Α., χρόνος ο οποίος κρίνεται ότι αποτελεί εύλογο χρόνο παραγραφής των εν λόγω αξιώσεων και αποτελούσε το προϊσχύσαν δίκαιο για τις αξιώσεις καταβολής εισφορών του τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, ήτοι του μεγαλύτερου, έως την ίδρυση του e-Ε.Φ.Κ.Α., Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης.

Η πλήρωση του νομοθετικού κενού με το ως άνω γενικό κανόνα τελεί σε αρμονία προς την αρχή της ασφάλειας δικαίου, που αξιώνει σαφήνεια και προβλέψιμη εφαρμογή των σχετικών

κανονιστικών ρυθμίσεων, καθώς και προς την αρχή της οικονομίας της δίκης, την οποία θάλπει ο θεσμός της πιλοτικής δίκης στο Συμβούλιο της Επικρατείας.

Τέλος, το Δικαστήριο δέχθηκε ότι, σε αντίθετη περίπτωση, κατά την οποία γινόταν δεκτό ότι η εφαρμογή της δεκαετούς παραγραφής περιορίζεται μόνο στις αξιώσεις του τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, θα ανέκυπτε ασάφεια περί του εφαρμοστέου δικαίου για τις οικείες αξιώσεις των λοιπών Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης.